

DREPTUL LA PROPRIA IMAGINE

Prof. univ. dr. Constantin ANECHITOAIE

Universitatea Ovidius din Constanța

anechitoe@yahoo.com

Prof. univ. dr. Florica BRAȘOVEANU

Universitatea Ovidius din Constanța

floriordache@yahoo.com

Abstract: The Right to Own Image.

The right to own image is not recent legal creation, at first, it is only known to us, humans, based on biblical assertions – The Book of Genesis, Chapter I, verses 26, 27; legal habits Such as the protection of dead person's memory until today with the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms – Art. 8, 10; Universal Declaration of Human Rights – art. 12 and other subsequent legal rules.

The right to own image constitutes one of the essential foundations of a democratic society, where people are held to respect other people's freedom of expression, without prejudice in any way of the dignity, honor, privacy of person, etc. and so, people must benefit from special protection. With exceptions, the right to own image should not obstruct truth in matters of legitimate public interest.

Keywords: *right to their own image, dignity, honor, privacy.*

1. Introducere

Pare clar faptul că nu ne simțim bine atunci când auzim vorbindu-se negativ despre noi, despre imaginea noastră, despre familia noastră sau despre strămoșii noștri. Interesele din viața noastră care tind către o fericire într-o lume civilizată, pleacă chiar de la vârsta când începem a gândi, deși unele fapte ale noastre trec neobservate de către semenii noștri, dar în cadrul altor situații, ne este foarte greu să ne apărăm imaginea noastră, a familie noastre ori a instituției unde ne desfășurăm activitatea, de afirmațiile răutăcioase și invidioase, prin care deseori trecem și suntem catalogați sau judecați.

Poate doar în copilărie reușim să ne apărăm imaginea prin mijloace proprii, ulterior însă conștientizăm că acest drept nu ne este atribuit nouă, persoanele fizice, așadar suntem atenționați despre urmările apărării imaginii pe cont propriu, fiind îndemnați, să apelăm la unele instituții specializate în acest sens, care, uneori prin mijloace coercitive sunt chemate a face dreptate.

Sigur că nu ne place situația când imaginea noastră este cumva atacată, chiar și atunci când sunt situații justificate de către o realitate dureroasă, dar trăim astăzi într-o societate cu o cultură diversificată și ne este foarte greu să formăm o judecată asupra acestui lucru prin care să putem elimina definitiv viața noastră, acest atac concentrat la imaginea noastră.

Credem însă că în cultura timpurilor primitive atacul la propria imagine nu avea o anumită relevanță iar sentimentul fericirii era asigurat prin sentimentul asigurării hranei, a unei spațiu de locuit, folosirea uneltelor, descoperirea focului, etc., dar și prin condițiile culturale existente la vremea respectivă, jocuri, ritualuri etc.

Bucuria de ași închipui fiecare, cum arată în propria imagine¹, de se vedea pe sine însăși, se realiza în trecut, privindu-și semenii și asociindu-le cu propria persoană, apoi imaginea din oglinda apei², chiar și a umbrei umane, a creat o luptă neiertătoare în mintea umană³.

Prin descoperirea unei oglinzi, ființele umane au creat un obiect prin care își poate vedea propria imagine. Apoi, cu ajutorul camerei de luat vederi, a reușit să realizeze capacitatea de auto recunoaștere, ajutorarea memorie și aducerea aminte a imaginii semenilor săi. Modificarea a trezit mintea oamenilor, starea de compasiunea, dorința de revedere sau cea mai comuna stare de fericire.

Prezența unei fotografii autoportret sau de familie, ne creează o stare de bucurie⁴, deși se apreciază că imaginile care ne reflectă copilăria, cu hăi-

1 Oamenii care simt bucuria, văd imaginea completă și le place ceea ce văd. Mol Urban, *Alegeri care îți schimbă viața*, București, Editura Amaltea, 2009, p. 237.

2 Nevoia de imagini este evidențiată în miturile antice când Narcis s-a îndrăgostit de propria imagine în oglinda apei. S. Comănescu; E. Iarovici, *A.B.C.-ul fotografului amator*, București, Editura Tehnică, 1968, p. 5.

3 Istoria ne prezintă destule exemple prin care este evidențiată teama de prindere și furt al imaginii și al sufletului.

4 Bucuria este definită ca un sentiment de mulțumire și satisfacție. Bucuria este consecința nemijlocită a fericire, după cum bucuria, când vine din interior, este o expresie

nușele care nu sunt prea potrivite, cu părul nepieptănat, etc., toate acestea ne aduc cel mai mult fericirea. Se poate vorbi într-un procent important, că vedem fericirea doar în prin zâmbetul din imaginile care ne reflectă copilăria, comparativ cu imaginile cu oamenii mari care sunt tot mai triști.

Trebuie subliniat de la început că imaginea noastră dintr-o fotografie se deosebește de toate celelalte imagini: pictură, caricatură etc., prin faptul că ea poartă în structura ei granița adevărului⁵; ceea ce se vede într-o imagine fotografică neretușată, trebuie să fi existat în mod real la un moment dat, nu o invenție a unei fantezii artistice.

2. A zâmbi – un reflex biologic care ne înfrumusețează imagine

Istoricii spun că zâmbitul din fotografii este nu doar un obicei recent. „Codul bunelor maniere din trecut cerea ca gura să fie controlată cu atenție. Standardele de frumusețe cereau o gură mică”⁶, personajele aveau o mimică cât mai serioasă până la tristețe pentru că zâmbetul pe fața unui om, arăta un personaj degradant. „În artă, un rânjet era caracteristic doar țăranilor, bețivilor, copiilor sau idioților”, scrie istoricul Christina Kotchemidova citându-l pe istoricul Fred Schroeder (Washington Post).

Zâmbetul în fotografii a fost creat de industria camerelor de fotografiat și legat de creșterea popularității veseliei ca normă culturală americană⁷, preluată apoi pe tot mapamondul ca un mod de exprimare a propriei imagini din viața de zi cu zi, dar și în artă în știință, în politică (cu preponderență în campaniile electorale) etc.

Nevoia de adevăr și adevărat despre imaginea noastră, atât este atât de mare astăzi, încât deseori trebuie să investim resurse materiale pentru conservarea ei. Unele persoane fizice, cei din lumea artei, politicienii sau chiar instituții juridice își angajează consilieri de imagine, specializați în corectarea, afișarea și prezentarea imaginii într-o lumină cât mai bună.

a fericirii. Valoarea înălțătoare a fericirii a fost preluată ca termeni ce definesc unele grade de sfințenie, acordat cuiva de către Sinod sau Papă cum ar fi: Sfinșitul... sau Presfinșitul... Constantin Jurică; Alina Buzarna Tihenea Gălbează, *Despre Fericire*, București, Editura Bren, 2014, pp. 14-15.

5 Eugen Iarovici, *Măestria în fotografie*, București, Editura Tehnică, f.a., p. 6.

6 WashingtonPost. https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2015/12/01/researchers-have-discovered-a-surprising-reason-we-smile-in-photos/?tid=sm_fb

7 Diana Bahrin, *Cum am învățat să zâmbim în fotografii*, Gândul info din 03.12.2015.

În comunicarea de față, intenționăm să ne îndreptăm atenția spre această cultură a cărei valoare de fericire este pusă uneori la îndoială în conștiința noastră ori în conștiința generală, prin factorii externi, prin provocările vieții cotidiene și prin unele interese meschine dintre membrii societății noastre.

3. Propria imagine versus fericirea

Zadarnici am fi definit fericirea într-un studiu limitat, prin care ne-am propus doar să evidențiem latura juridică printr-un demers evident, înscris în normele juridice existente.

Relația fericire prin propria imagine v-a primi un răspuns adecvat doar atunci când vom responsabiliza întreaga societate prin vocea generațiilor de intelectuali de formație teologică, spirituală, intelectuală sau juridică, cu un vast exercițiu umanistic aplecat spre aceste valori fundamentale.

Raportul fericire – propria imagine, include o stare de existență între oameni, capabili să nu-și asuprească semenii prin imperative dogmatice lipsite de toleranță.

Prin cultivarea valorii propriei imagini, nu facem alt ceva decât să aducem un plus valorii sentimentului de fericire prin adăugarea unui cadru mental pozitiv de mulțumire sau de mândrie, generator al unei stări de spirit de consens între oameni, cu un comportament conștient și consecvent, focalizat pe dorința de a fi fericit și de a fi mulțumit.

În ultima zi a creației sale, Dumnezeu a spus: „Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră”⁸. Aceasta înseamnă că omul a fost creat să-i semene lui Dumnezeu, ca o ființă unică între toate ființele create, fiind formate atât dintr-o parte materială (trup) cât și dintr-o parte imaterială (suflet/spirit).

Multe din Religiile ale lumii, dar în special cea creștină, au adoptat o poziție conciliantă cu știința bazată pe principii și cunoștințe obținute prin demonstrații, care permite omului să de un sens existenței sale, care depășește viața sa biologică, restrângându-și concepțiile, în mare parte, la sistemele de valori și la morală.

Așadar, atât religiile lumii, cât și știința, filozofia, ne îndeamnă să reflectăm spre această existență imaterială, astfel că oricine dintre noi am trăit măcar o căutare la întrebarea: cum Îl putem cunoaște mai bine pe

8 Geneza 1:26-27

Dumnezeu și vom vedea cum arată imaginea Lui? Răspunsul îl găsim în noi în raport de nivelul de educație asumat, unde putem redescoperi simultan intuițiile și decepțiile, dar și momente de fericire⁹.

Imaginile afișate sau publicate într-un anumit context sau chiar benzi desenate pot, de obicei, trezi sentimente de fericire¹⁰ sau tristețe, pace sau frământări și, în zilele noastre Odată cu globalizarea¹¹, esența fericirii este aceeași, dar forma de exprimare s-a schimbat. Internetul este considerat un salt tehnologic și un acces ușor, a devenit o cale rapidă. Din ce în ce mai mulți oameni din întreaga lume exprimă, comunică și informează la nivel mondial. Prin urmare, imaginea noastră, de cele mai multe ori, nu este complet protejată din punct de vedere legal și poate fi preluată de multimedia¹² fără consimțământul nostru și apoi răspândită prin diferite canale specifice, care pot avea un efect pozitiv sau negativ asupra ansamblului nostru caracterul și influenței masei.

4. Dreptul la propria imagine

Din punct de vedere terminologic, opinăm a se face distincția între noțiunea de dreptul de protecție a unei imagini prin norme juridice privind dreptul de autor, dreptul la imagine și dreptul la propria imagine.

4.1. Dreptul la imagine

Imaginea unei persoane – imaginea de sine sau imaginea unei instituții¹³ prin care sunt exprimate valorile sociale, economice, etc., sprijină în mod direct o bună funcționare a relațiilor între oameni, între instituții și dintre oameni și instituții, mai mult decât oricând astăzi, când trăim și ne desfășurăm întreaga activitate într-o societate globalizată.

Percepția externă despre imaginea noastră, se reconfigurează prin modul cum știm să ne cultivăm sfera comunicării, prin profesionalism cu reguli de conduită și tehnici ce trluiesc urmate.

9 Mihai Neamțu, *Credință și rațiune. Dialoguri, contradicții, împăcări*, București, Lumea Credinței, 2013, pp. 5-6.

10 Sentimentul de admirație pe care o produce imaginea unei persoane plăcute ție, poate contribui la ridicarea stării de spirit făcându-te mai fericit.

11 Ioan Bari, *Globalizarea și problemele globale*, București, Editura Economică, 2001, p. 19.

12 Multimedia are ca domeniu de manifestare intersecția a trei mari ramuri comunicaționale: informatica, telecomunicațiile și audiovizualul.

13 Rosemari Haineș, *Imaginea instituțional*, București, Editura Universitară, 2010, p. 3.

4.2. Dreptul de autor asupra unei imagini

Legislația internațională din domeniul dreptului de autor, în principal Convenția de la Berna¹⁴ reglementează protecția asupra imaginii, oricare ar fi forma sau modul de exprimare a acesteia, precum: opere cinematografice, de desen, de pictură, de sculptură, operele fotografice, pe le care le creații intelectuale protejate ca opere artistice¹⁵ și instituie un drept exclusiv de care beneficiază autorul operei, cel de a autoriza comunicarea publică a imaginilor fixate.

În același timp, reglementarea națională prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe¹⁶ reia prevederile din Convenția de la Berna¹⁷ și acordă un spațiu întreg în Capitolul X, intitulat: Operele de artă plastică, de arhitectură și fotografice. Astfel se învederează drepturile patrimoniale ale creatorului unei opere fotografice dreptul de reproducere a imaginii, înstrăinarea negativului, dreptul de suită care reprezintă dreptul de a încasa o cotă din prețul de vânzare etc.

Fotografia unei persoane, atunci când este executată conform ordinului, poate fi publicată și reprodușă de persoana care a fost fotografiată sau de moștenitorii acesteia, fără acordul autorului, cu excepția cazului în care se convine altfel [articolul 87 alin. 1(1)]

În această privință, dreptul de autor asupra unei opere fotografice se referă doar la drepturile și obligațiile autorul care a creat imaginea din

14 Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 156 din 17/04/1998. România a aderat prin Legea nr. 77/1998. România începând cu 1927, este membră al Uniunii de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice creată în baza Convenției de la Berna din 1886. În art. 2 din Convenția din 1886 este definit termenul de operă literară și artistică printr-o enumerare în cuprinsul căreia, întâlnim opera fotografică, care beneficiază de protecție în favoarea autorilor și a deținătorilor drepturilor sale.

15 Durată de protecție nu v-a putea fi inferioară unei perioade de 25 de ani, socotiți de la realizarea unei asemenea opere [art. 7 alin. (4)]. Prin art. 11 alin. (1).

16 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 60 din 26/03/1996 cu modificările aduse ulterior.

17 Drepturile patrimoniale ale autorului unei opere fotografice durează tot timpul vieții autorului, iar după moartea acestuia se transmit prin moștenire, potrivit legislației civile, pe o perioadă de 70 de ani, oricare ar fi data la care opera a fost adusă la cunoștință publică în mod legal. Dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație [Legea nr. 8/1996, art. 25 alin. (1)].

fotografie, în mod individual sau în executarea unui contract individual de muncă¹⁸.

4.3. Dreptul la propria înfățișare – un drept ocrotit de lege

Dreptul la propria înfățișare este un instrument al personalității care dețin asupra sa atribute inerente ființei umane¹⁹, exprimate prin alte valori fundamentale cum ar fi: dreptul la onoare, reputație, pasivitate și dreptul la ocrotirea vieții private pentru fiecare dintre noi.

4.4. Protecția juridică a propriei imagini

Dreptul la propria vedere este un act fundamental dar cu predilecție complementar al dreptului la viața intimă, familială și privată²⁰. Oricare om are dreptul să dispună de ea însăși, inclusiv de imaginea sa, așa cum dorește. Dreptul la propria vedere, comportă facultatea pentru fiecare dintre noi, folosirea imaginii sale în orice scop, fără consimțământul său.

Convenția Europeană privind drepturile omului și al Libertăților Fundamentale consideră drepturi fundamentale: Dreptul la respectarea vieții private și de familie (art. 8) și Libertatea de exprimare, ocrotit de către articolul 10, însă exercitarea lui impune totodată respectarea anumitor condiții.

Declarația Universală privind Drepturile Omului prin art. 12, instituie interdicții unor fapte care pot conveni obiectul unor imixțiuni în viața particulară, familie, adăpost ori corespondență.

Pactul Internațional cu aspect la drepturile civile și politice, de asemenea prevede interdicții unor fapte care pot aduce atingeri ilegale onoarei și reputației acesteia (art. 17 și art. 19)²¹.

18 Bogdan Ionescu, *Dreptul la propria imagine. O perspectivă practică*, București, Editura Universul Juridic, 2013, pp. 36-37.

19 Bogdan Ionescu, *Op. cit.* pp. 41-42. Drepturile personalității, sunt drepturi nepatrimoniale, nu poate fi exprimate în bani, ca o consecință ele sunt inalienabile, imperceptibile și intransmisibile, putând fi exercitate și executate doar de către titularul însuși, ci de nici unul altul.

20 Unii autori apreciază că nu se poate pune semnul egalității între faptele care lezează dreptul la propria imagine cu cele care lezează viața privată, deoarece nu este exclus ca între imaginea reproșată și viața privată să nu existe nici o legătură. P. Andrei; E. Safta-Romano, „Protecția juridică a dreptului la propria imagine”, în *Dreptul*, nr. 5-6/1993, p. 49.

21 România a Ratificat Pactul prin Decretul nr. 2121974.

Protecția juridică a propriei imagini, în legislația națională, s-a afirmat prin încriminarea unor fapte grave care afectează imaginea publică a persoanei, sub infracțiunile de insultă, calomnie, ultraj pentru care se aplică pedepse penale precum și prin instituirea răspunderii civile și administrative în același scop²².

Constituția României a reglementat *expressis verbis* dreptul la imagine prin art. 30 alin. (6)²³. Legiuitorul modern a venit cu un spirit înnoitor în acest domeniu, astfel că Noul Cod Civil din 2009, a consacrat un Capitol întreg respectului datorat ființei umane și drepturilor ei inerente²⁴.

În domeniul comunicării audiovizuale, activitatea de respectare a dreptului la propria imagine este reglementată prin Legea audiovizualului nr. 504/2002 iar autoritatea publică autonomă națională, însărcinată cu apărarea interesului public în domeniul serviciilor de programe audiovizuale (radio, televiziune) este reprezentat de Consiliul Național al Audiovizualului, în calitatea sa de cauțiune al interesului public.

5. Concluzii

Am avut în vedere câteva aspecte privind dreptul la propria imagine, imaginea exprimată prin caracteristicile exterioare, fizice al persoanei și nu însușiri comportamentale. Noțiunea a fost extinsă și la voce, care este considerat a fi un atribut al personalității²⁵.

22 Valeriu Dabu; Remus Borza, „Dreptul la imagine și protecția imaginii prin norme de dreptul proprietății intelectuale”, în *Revista Română de dreptul proprietății intelectuale*, nr. 2(7) iunie, 2006, pp. 145-169.

23 Constituția României din 31 octombrie 2003. Articolul 30: Libertatea de exprimare, alin. (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

24 Capitolul II. Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente. Secțiunea 1: Drepturi ale personalității. Art. 58. – (1) Orice persoană are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieții private, precum și alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Alin. (2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile. În literatura juridică s-a exprimat opinia potrivit căreia lezarea dreptului la propria imagine, la care se referă textul constituțional, se poate înfăptui doar prin captarea, conservarea și difuzarea imaginii unei persoane și prin montajul realizat din reunirea unor imagini independente, făcută cu scopul de a obține un anume ansamblu. Este vorba de imaginea fizică, inclusă în fotografii, filme, imprimare, emisiuni de televiziune etc.

25 Doru Pavel; Corneliu Turuianu, *Calomnia prin presă*, București, Editura Șansa, 1996. Vezi și: Corneliu Turianu, *Insulta și calomnia prin presă*, București, Editura ALL-

Omul are libertatea să-și creeze propria imagine așa cum își dorește. Selecția valorii proprii noastre imaginii, de către semenii noștri ori de către unele instituții, reprezintă astăzi un procesul firesc, dar destul de fragil. Deseori însă, propria noastră imagine este afectată prin mijloacele de comunicare în masă, de acuratețea unor informații care sunt difuzate, de irresponsabilitatea semenilor noștri care sunt atenți doar la știrile negative – chiar dacă ele pot fi puse la îndoială. Oricare ar fi modalitatea de a încălca dreptul la imagine, chiar fără să ajungă la cunoștința publicului, se aduc prejudicii însemnate persoanei în cauză.

Se tinde spre promovarea știrilor care provoacă indignarea opiniei publice, dar care au un impact foarte mare asupra societății, distrăgându-se, astfel, atenția de la știrile care au o relevanță mult mai mare pentru națiune²⁶.

Dreptul la propria imagine este esențială pentru respectarea drepturilor și libertățile fiecărei persoane. Aceasta se poate realiza doar dacă acțiunile și inacțiunile noastre de exprimare dar și prin modul de percepție în exterior, au la bază o sumă a imaginilor corecte și reale.

Bibliografie

- * Andrei, P.; E. Safta-Romono, „Protecția juridică a dreptului la propria imagine”, în *Dreptul*, nr. 5-6/1993, p. 49.
- * Comănescu, S.; E. Iarovici, *A.B.C.-ul fotografului amator*, București, Editura Tehnică, 1968.
- * *Constituția României revizuită. Comentarii și explicații*, București, Editura All Beck, 2004.
- * *Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice* din 9 septembrie 1886, Publicat în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 156 din 17/04/1998.
- * Bahrin, Diana, *Cum am învățat să zâmbim în fotografii*, *Gândul info* din 03.12.2015.

BECK, 2000; Corneliu Turianu, *Infrațiuni contra demnității. Calomnia prin presă. Condiții de reținere. Cale de atac. Încălcarea dreptului la libera exprimare (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, hotărârea din 28/09/2004 în cauza Savou și Părălab împotriva României)*. *Dreptul*, nr. 10/2005, pp. 192-218.

26 Evelina Simincă, *Locul și rolul imaginii publice într-o societate globalizată. Ce importanță are comunicarea în securitatea națională*, Citește mai mult: adev.ro/nlb6xx

- Bari, Ioan, *Globalizarea și problemele globale*, București, Editura Economică, 2001.
- Brașoveanu, Florica, „Considerations regarding the protection of human rights at european level”, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu*, Seria Științe Juridice, Nr. 2/2015.
- Brașoveanu, Florica, Alexandru Petru Lisievici Brezeanu, „The Free Movement of Goods, Persons, Services and Capital”, în *Ovidius University Annals*, Economic Sciences Series Volume X, 2010, The International Conference Present Issues of Global Economy, Subsection On European Integration, editia a VI-a, 21 – 22 mai 2010, Constanta.
- Brașoveanu, Florica, „Considerations regarding the protection of human rights at european level”, în *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu*, Seria Științe Juridice, Nr. 2/2015.
- Brașoveanu Florica, „International protection of human rights”, în „*Ovidius” University Annals*, Economic Sciences Series, Volume XII, Issue 2 /2012.
- Dabu, Valeriu; Remus Borza, „Dreptul la imagine și protecția imaginii prin norme de dreptul proprietății intelectuale”, în *Revista Română de dreptul proprietății intelectuale*, nr. 2(7)/2006, pp. 145-169.
- Dură, N. V., „General Principles of European Union Legislation Regarding the Juridical Protection of the Human Rights”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, vol. III, nr. 2/2013, pp. 7-14.
- Dură, N. V., „The Universal Declaration of Human Rights”, în *EIRP Proceedings* Vol. 10, Danubius University Press, Galati, 2015, pp. 235-242.
- Dură, N. V., „Rights”, „Freedoms” and „Principles” Set out in the Charter of Fundamental Rights of the EU”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, vol. VI, nr. 2/2016, pp. 166-175.
- Dură, N. V., „The Fundamental Rights and Liberties of Man in the E.U. Law”, în *Dionysiana*, IV, No. 1/2010, p. 431-464.
- Iarovici, Eugen, *Măestria în fotografie*, București, Editura Tehnică, f.a.
- Ionescu, Bogdan, *Dreptul la propria imagine. O perspectivă practică*, București, Editura Universul Juridic, 2013.
- Jurcă, Constantin; Alina Buzarna Tihenea Gălbează, *Despre Fericire*, București, Editura Bren, 2014.
- Mazilu, Dumitru, *Drepturile omului. Concept, exigențe și realități contemporane*, ediția a II-a, București, Editura Lumina Lex, 2003.

- Mititelu, C., „The Human Rights and the Social Protection of Vulnerable Individuals”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, vol. II, nr. 1/2012, pp. 70-77.
- Mititelu, C., „The European Convention on Human Rights”, în *10th Edition of International Conference The European Integration – Realities and Perspectives*, Galati, Danubius University Press, 2015, pp. 243-252.
- Mititelu, C., „Provisions of Principle with European Constitutional Value on the „Persons’” Right to Freedom and Security”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, vol. VI, nr. 2/2016, pp. 158-165.
- Mititelu, C., „The Right to Life. From the Prevention of Torture and Inhuman Punishment to the Abolition of the Death Penalty”, în „*Ovidius*” *University Annals*, Economic Sciences Series Volume XIII, Issue 2/2013, pp. 128-133
- Neamțu, Mihai, *Credință și rațiune. Dialoguri, contradicții, împăcări*, București, Lumea Credinței, 2013, pp. 5-6.
- Urban, Mol, *Alegeri care îți schimbă viața*, București, Editura Amaltea, 2009.
- Rosemari Haineș, *Imaginea instituțională*, București, Editura Universitară, 2010.
- Pavel, Doru; Turuianu, Corneliu, *Calomnia prin presă*, București, Editura Șansa, 1996.
- Simincă, Evelina, *Locul și rolul imaginii publicii într-o societate globalizată. Ce importanță are comunicarea în securitatea națională*. Citește mai mult: adev.ro/nlb6xx
- Zlătescu, Irina Moroianu, *Drepturile omului – Un sistem în evoluție*, București, Institutul Român pentru Drepturile Omului, 2008.
- https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2015/12/01/researchers-have-discovered-a-surprising-reason-we-smile-in-photos/?tid=sm_fb